

MAJANDUS – JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 529-o

Tallinnas, 03.05.2005

Apellatsioonikomisjon koosseisus Rein Laaneots (eesistuja), Evelyn Hallika ja Edith Sassian vaatas kirjalikus menetluses läbi kodumaise juriidilise isiku MTÜ Eesti Lihaliit, aadress: Lai 39/41, 10133 Tallinn, poolt on esitatud kaebuse, mille objektiks on Patendiameti otsus registreerida tähis **DOKTOR** (taotlus nr M200000189) klassis 29 kaubamärgina Järlepa Kaubanduse OÜ (praeguse nimega Kikas Kaubandus OÜ) nimele.

Kaebus (mida alates 01.05.2004. a tuleb käsitleda vaidlustusavaldusena) esitati 28.01.2002. a ja registreeriti nr 529 all. Vaidlustusavaldus anti eelmenetlemiseks komisjoni liikmele R. Laaneotsale.

Vaidlustusavalduse esitas patendivolinik R. Maasikamäe, OÜ Kaitsepurus, Mulla 4-3, 10611 Tallinn.

Vaidlustusavalduse sisu 28. jaanuaril 2002. a esitatud materjalide põhjal

Eesti Kaubamärgilehes nr 12/2001 avaldatu põhjal (lisa 1) selgub, et Patendiamet on teinud otsuse registreerida tähis **DOKTOR**, taotlus nr M200000189, klassis 29 kaubamärgina Järlepa Kaubanduse OÜ nimele. Avaldatud kaubamärgi **DOKTOR** kaupade loetelu on: *liha ja lihatooted kogu klassi ulatuses, valmistooted sh kalkunilihast keeduvorst, pasteet, poolsuitsuvorst, grillvorst, sink, suitsuliha, liha želes, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, kanavorst, broilerisink, broilerišašlõkk, broiler, kotletid, viinerid, sardellid* (lisa 2).

Mainitud tähise registreerimist klassis 29 Järlepa Kaubanduse OÜ nimele tuleb lugeda ebaõigeks ja kaubamärgiseaduse kohaselt mitteregistreeritavaks mitte ainult vorsti ja vorstitoodete suhtes vaid ka liha ja lihatoodete osas, s.h. ka linnuliha ja linnulihatoodete suhtes. Nii vorstid kui vorstitooted kuuluvad lihatoodete alla. Doktorivorst on vorsti liigi nimetus. Doktorivorsti või tähise **DOKTOR** all klassis 29 mõeldakse eelkõige pekitükkideta kõrgema sordi keeduvorsti. See on mitterasvane, vürsitamata vähese soolasisaldusega vorst, mille lõikepind on välimuselt ühtlane, heleroosa segu. See vorst on määratud eeskätt lastele ja neile, kellele on rasvased, soolased ja vürsitatud tooted vastunäidustatud. (lisa 3, 4, 5, 6). Rohkesti on erialases kirjanduses tõendeid selle kohta, et doktorivorst on liiginimetus (lisa 7, 8, 9, 10, 11). Doktorivorsti tootmise ajalugu ulatub aastakümnetesse. Doktorivorsti on toodetud ja toodetakse erinevate tootjate poolt (lisa 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18). Lihatootjad, müüjad ja tarbijad seostavad tähist **DOKTOR** lihatootega, täpsemalt vorstiga, mille nimetuseks on doktorivorst, kuid mida nimetatakse ka doktori või doktor. Seega võib väita, et tähis **DOKTOR** tähistab antud juhul kauba liiki. Tähis **DOKTOR** on muutunud tavapäraseks keelekasutuses nende kaupade (lihatoodete, täpsemalt, vorsti) osas, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse.

Patendiameti otsus on vastuolus kaubamärgiseaduse (edaspidi KaMS – siin ja edaspidi on viidatud kuni 30.04.2004. a kehtinud kaubamärgiseadusele, kui ei ole märgitud teisiti) § 7 lg 1 p 3, mille kohaselt ei registreerita kaubamärke, mis koosnevad üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka ja otsatarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida pole oluliselt muudetud, ja KaMS § 7 lg 1 p 4, mille kohaselt kaubamärgina ei registreerita kaubamärke, mis koosnevad üksnes

tähistest või andmetest, mis on muutunud tavapäraseks keelekasutuses nende kaupade ja teenuste osas, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, või majandus- ja äritegevuses.

Patendiamet on õigustanud nimetatud otsust sellega, et tähis **DOKTOR** ei ole registreeritud mitte vorstile vaid lihatoodetele. Sellest seisukohast kumab läbi seisukoht nagu oleks tähis **DOKTOR** kaubamärgina lihale ja lihatoodetele registreeritav. Selle seisukohaga ei saa nõustuda, sest vorst ja vorstitooted on samuti lihatooded. Vaidlustusavalduse esitaja on seisukohal, et ka liha- ja lihatootetele ei ole tähis **DOKTOR** registreeritav kuna see koosneb üksnes vorsti (doktorivorst) liigi nimetusest või eelpoolnimetatud liiginimetusest, mida pole oluliselt muudetud ja tähis **DOKTOR** on muutunud tavapäraseks keelekasutuses nende kaupade (lihatoodete, s.h. vorsti) suhtes, millele kaubamärgi registreerimist taotletakse. Isegi siis, kui spekuloida sellega, et liha- ja lihatooted on vorstist ja vorstitoodetest täiesti sõltumatud ja erinevad tooted, ei ole tähis kaubamärgiseaduse järgi klassis 29 registreeritav. Tähis **DOKTOR** lihal ja teistel lihatoodetel, välja arvatud vorst, mõjuks oma olemuselt kauba liigi, kvaliteedi, otstarbe või kauba teiste omaduste suhtes tarbijat eksitavalt, sest tähise **DOKTOR** all mõistetakse ja loodetakse leida teatud liiki, omaduste ja kvaliteedi ja otstarbega vorsti. Seetõttu on ka sellest eelpoolmainitud aspektist lähtudes Patendiameti otsus registreerida tähis **DOKTOR** klassis 29 kaubamärgina vastuolus KaMS, nimelt § 7 lg 1 p 6, mille kohaselt ei registreerita kaubamärke, mis oma olemuselt võivad tarbijat eksitada kaupade või teenuste liigi, kvaliteedi, hulga, otstarbe, väärtuse, geograafilise päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aja või kaupade või teenuste teiste omaduste suhtes. Ülalmainitud tulenevalt palub vaidlustusavalduse esitaja apellatsioonikomisjonil tunnistada Patendiameti otsus registreerida tähis **DOKTOR**, taotlus nr M200000189, klassis 29 kaubamärgina Järlepa Kaubanduse OÜ nimele täielikult seadusevastaseks ja tühistada kuna see on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 3, § 7 lg 1 p 4 ja § 7 lg 1 p 6.

Lisade loetelu:

1. Koopia Eesti Kaubamärgileht nr 12/2001 avaldatud kaubamärgist **DOKTOR**, taotlus nr M200000189.
2. Kaubamärk **DOKTOR**, taotlus nr.M200000189, avaldatud kaubamärkide andmebaasis.
3. Õigekeelsussõnaraamat. Tln., 1976, lk. 90
4. Eesti Kirjakeele Seletussõnaraamat, 2. vihik, lk. 215
5. English-Russian Dictionary of Food Industry. Moscow, 1988, lk. 486
6. Книга о вкусной и здоровой пище. М., 1986. С. 49-50
7. Luts, Valve ja Rei, Meili. Vorstivalmistaja käsiraamat. Tartu, 1991, lk. 68
8. Instruktiivmaterjalide kogumik vorstimeistritele. Tln., 1971, lk. 61
9. Vorsti tootmise tehnoloogia. Tln., 1969, lk. 56
10. Keeduvorsttoodete tootmine. Tln., 1983, lk. 5...93
11. Keeduvorstid. Tln., 1973, lk. 9
12. OÜ Adavere Liha teade 16 01.02/14
13. AS Saaremaa Liha- ja Piimatööstus teade 16.01.2002
14. Filee Lihatööstuse teade 16.01.2002
15. AS Vastse-Kuuste Lihatööstus teade 16.01.2002
16. Otepää Lihatööstus Edgar AS teatis 18.01.2002
17. AS Balsink Paide Lihakombinaat teatis 18.01.2002 nr 2-4/11
18. AS Rakvere Lihakombinaat teatis 17.01.2002
19. koopia maksekorraldusest riigilõivu tasumise kohta.
20. koopia patendivoliniku volikirjast.

Vaidlustusavalduse esitaja seisukoht esitatuna 30.12.2004. a

1. Kaubamärgitaotleja seisukoht osas, mis puudutab MTÜ Eesti Lihaliit kaebeõigust on ekslik. HaKMS § 7 lg 3 alusel võib kaebusega halduskohtusse pöörduda oma liikmete või muude isikute huvides isikute ühendus, seal hulgas juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, kui seadus talle sellise õiguse annab. Seega võib registreeritud isikute ühendus (MTÜ Eesti Lihaliit) oma liikmete või muude isikute huvides kaebusega halduskohtusse pöörduda. MTÜ Eesti Lihaliit on juriidiliseks isikuks olev ühendus, registreerimise number 80022790. Halduskohtusse võib ka pöörduda oma kaebusega oma liikmete või muude isikute huvides juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, kui seadus talle sellise õiguse annab. See seaduse säte piirab üksnes juriidiliseks isikuks mitteoleva ühenduse õigust pöörduda liikmete või muude isikute huvides halduskohtusse seades tema õiguse pöörduda kohtusse sõltuvusse sellega, kas seadus on talle selle õiguse andnud või mitte. MTÜ Eesti Lihaliit ei ole juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus ning seega ei saa tema õigust pöörduda halduskohtusse mainitud säte alusel piirata. KaMS § 13 lg 2 ei piira asjast huvitatud isikute ringi, kes võivad vaidlustada Patendiameti otsust apellatsioonikomisjonis. Mainitud säte annab võimaluse vaidlustada Patendiameti otsust kaubamärgi registreerimise kohta teise kaubamärgiomanikul või muust asjast huvitatud isikul.

Mittetulundusühingute seadus ei piira ega saagi piirata mittetulundusühingute õigust pöörduda kohtusse oma liikmete või teiste isikute huvides. Mittetulundusühing on eraõiguslik juriidiline isik. Mittetulundusühingu õigusvõime tekib mittetulundusühingu kandmisega mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse ja lõpeb mittetulundusühingu kustutamisega registrist. MTÜ Eesti Lihaliit on eraõiguslik juriidiline isik koos kõigi sellest tulenevate õiguste ja kohustustega. MTÜ Eesti Lihaliit, reg nr 80022790, esimene kanne tehti 23.11.1997. a ja viimane kanne on tehtud 01.11.2004. a. Viimase kande järgi võib Olle Horm esindada mittetulundusühingut ainuisikuliselt, ülejäänud juhatuse liikmed ühiselt. (Lisas volikiri mainitud isiku poolt alla kirjastatud). Registrisse kantud mittetulundusliku iseloomuga isikute ühendused ei ole juriidilised isikud ja neile kohaldatakse seltsingute kohta seaduses sätestatud.

Ka MTÜ Eesti Lihaliit põhikirjas § 3 lg 1 märgitakse, et Eesti Lihaliidu eesmärgiks on tegevusala arendamine ja oma liikmeskonna huvide kaitsmine ning esindamine nii kodu- kui ka välismaal. Seega ei pea paika kaubamärgitaotleja väide, et vaidlusavalduse on esitanud isik, kellele seadus selleks õigust ei anna. Ülaltoodud allikatele on MTÜ Eesti Lihaliit on isik, kellel on õigus antud vaidlustusavaldus esitada. Seega puudub apellatsioonikomisjonil alus rahuldada kaubamärgitaotleja palve vaidlusavalduse tagasilükkamise kohta.

2. Patendiamet tegi kaubamärgi registreerimise otsuse 26.10.2001. a nr 7/M200000189 kaupade piiratud loeteluga, jättes välja kaupade loetelust *keeduvorsti, poolsuitsuvorsti, grillvorsti, singi, kanavorsti, broilerisingi, viinerid ja sardellid*. Nende kaupade suhtes asus Patendiamet seisukohale, et kaubamärgi registreerimine on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 3. Samas ei parandanud Patendiamet koos kaubamärgi registreerimise otsuse avaldamisega kaupade loetelu kõikidele kättesaadavas kaubamärkide registreerimistaotluste andmebaasis. Nii esitatigi vaidlustusavaldus arvestades kaupade esialgset loetelu. Parandus andmebaasis tehti pärast vaidlusavalduse esitamist.

Tähise **DOKTOR** registreerimine kaubamärgina on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 3, sest tähistab teatud lihatooteid. Seda liiki lihatooteid on valmistanud ja valmistavad enamus lihatööstusettevõtteid. Aastaid on müüdud ja müüakse ka praegu ja tõenäoliselt ka lähimas tulevikus näiteks erinevate tootjate poolt toodetud doktorivorsti. Üldtuntud asjaolud ei vaja tõestamist. Vaidlustaja on esitanud oma väidete tõestamiseks piisavalt materjali. Pealegi on taotleja kui ka otsuse tegijad kohustatud teadma keskmisele tarbijale kättesaadavat informatsiooni.

Patendiameti otsus on vastuolus kaubamärgiseadusega ja ebaseaduslik, sest tähise **DOKTOR** registreerimisest oleks tulnud keelduda täielikult, st esialgsel taotlusel loetletud kõigi kaupade

suhtes, sest tähise registreerimine on vastuolus mitte üksnes KaMS § 7 lg 1 p 3 vaid ka KaMS § 7 lg 1 p 4 ja 6.

Kuna Patendiamet keeldus kaubamärgi registreerimisest KaMS § 7 lg 1 p 3 alusel klassis 29 kaupadele "*lihatooted sh kalkunilihast keeduvorst, poolsuitsuvorst, grillvorst, sink, kanavorst, broilersink; viinerid, sardellid*", siis ei saa asuda loogiliselt muule seisukohale, et kui sõna **DOKTOR** on eelmainitud lihatoodete jaoks liiginimetuseks, siis kaubamärgina on sõna **DOKTOR** ülejäänud lihatoodete osas mitteregistreeritav. Mainitud sõnaline tähis ei saa olla üheaegselt teatud lihatoote liiginimetuseks ja samaaegselt lihatoodete kaubamärk. Kui teatud tähis on muutunud liiginimetuseks, siis järelikult on see ka tarbija jaoks üldiselt tuntud asjaolu, millega igapäevases elus arvestatakse. Patendiameti otsus, mis kuulutab ühe ja sama tähise lihatoodete liiginimetuseks ja samas ka kaubamärgiks, on ebaloogiline. Vaidlustatud tähis on Patendiameti otsuse kohaselt teatud lihatoodete jaoks liigi nimetus ja ülejäänud lihatoodete (*liha, valmistooted, sh pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh. kotletid, paneeritud linnupalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlökk, broiler, kotletid*) jaoks kaubamärk. Loomulikult saab tarbija eksitatud ja segadusse viidud, sest tarbija ei saa aru, kuidas saab tähis **DOKTOR** olla lihale, lihatoodetele nii liigi nimetus kui ka kaubamärk.

Registreerimise otsuses loetletud kaubad, mille suhtes Patendiamet nõustus tähist **DOKTOR** registreerima ja need kaubad, mille suhtes ta keeldus kaubamärgi registreerimast on kaubamärgiseaduse tähenduses samaliigilised ning selle seisukoha juurde oleks tulnud Patendiametil jääda. (Menetluse toimikust selgub, et menetluse alguses oligi Patendiamet seisukohal, et kõik taotluses klassis 29 loetletud lihatooted on kaubamärgiseaduse tähenduses samaliigilised kaubad).

Tehtud otsus on vastuolus kaubamärgiseadusega. Patendiamet on andud järgi taotleja survele ja toonud ohvriks tarbija ning teiste liha- ja lihatoodetega kauplejate ning neid tootvate isikute õigused ja huvid ning võtnud vastu otsuse, mis ei ole kooskõlas kaubamärgiseadusega. Kas lugeda tähis **DOKTOR** liigi nimetuseks või tavapäraseks tähiseks keelekasutuses esitatud kaupade osas ei oma kaubamärgi registreeritavuse seisukohalt suuremat tähtsust. Tähist ei registreerita kaubamärgina kui esineb ükski nimetatud asjaoludest. Nimetatud asjaolud on oma vahel seotud, neid on sageli võimatu lahutada. Liiginimetuseks saamine eeldab sageli seda, et kaubamärk on eelnevalt olnud tavapärase keelekasutuses teatud kaupade või teenuste osas. Samas võib lugeda uusi, sissetöötamata liiginimetusi, tavapärasteks tähisteks keelekasutuses teatud kaupade või teenuste osas kaubamärgiseaduse tähenduses. Seetõttu jääb vaidlustaja oma vaidlustusavalduses esitatud seisukoha juurde, et kaubamärgi registreerimise otsus on vastuolus ka KaMS § 7 lg 1 p 4.

Eelpoolmainitu põhjal palutakse apellatsioonikomisjonil tunnistada seadusvastaseks ja täielikult tühistada Patendiameti otsus registreerida tähis **DOKTOR**, taotlus nr M200000189, kaubamärgina OÜ Kikas Kaubandus nimele kuna see on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 3, 4 ja 6.

Vaidlustusavalduse esitaja lõplik seisukoht esitatuna 27.01.2005. a

1. Vaidlustatud tähisel puudub eristusvõime KaMS § 7 lg 1 p 2 tähenduses. Eristusvõime puudub seetõttu, et vaidlustatud tähist on kasutanud ja kasutavad paljud erinevad isikud samaliigilise kauba tähistamiseks. Seega ei ole vaidlustatud tähis võimeline täitama kaubamärgi põhifunktsiooni KaMS § 4 lg 1 tähenduses. Asjaolu, et vaidlustatud tähist kasutavad paljud erinevad isikud on vaidlustaja poolt tõendatud (lisa 12-18).

2. Vaidlustatud tähis on KaMS § 7 lg 1 p 6 tähenduses oma olemuselt tarbijat eksitav. Eksitav seetõttu, et tarbijad on harjunud seostama vaidlustatud tähist pekitükkideta vähese soolasisaldusega keeduvorstiga, olenemata sellest, kes mainitud omadustega keeduvorsti toodab. Tarbija on harjunud seostama vaidlustatud tähist Saaremaa Liha- ja Piimatööstuse AS, AS Rakvere Lihakombinaadi, AS Filee, AS Vastse-Kuuste Lihatööstuse, Otepää

Lihatööstuse Edgar AS, AS Balsink Paide Lihakombinaadi, OÜ Adavere Lihatööstuse kaubaga (lisa 12-18).

Vaidlustatud kaubamärgi taotleja, OÜ Kikas Kaubandus, ei ole tootnud ega tooda keeduvorsti. OÜ Kikas Kaubandus ei ole oma kauba ja/või teenuste tähistamiseks vaidlustatud tähist kasutanud. OÜ Kikas Kaubandus oli kaubamärgi registreerimise taotluse esitamisel kahtlemata teadlik, et seda tähist kasutavad keeduvorsti tähistamiseks paljud tootjad. Järelikult oli ta eesmärgiks omastada tootjate ühiskasutuses olev tähis, saada sellele ainuõigus ja saadud ainuõiguse abil dikteerida tootjaile enda jaoks kasulikke tingimusi.

OÜ Kikas Kaubandus taotles tähise registreerimist klassis 29 nii lihale kui kõikidele lihatoodetele, sh. keeduvorstile. Taotluse toimikust selgub, et esmalt keeldus Patendiamet tähise registreerimisest täielikult kõikide kaupade osas. Pika vaidluse tulemusena taotleja esindaja ja Patendiameti vahel, mille käigus taotleja esindaja esitas isegi kaebuse eksperdi kohta, õnnestus taotleja esindajal mõjutada Patendiametit minema kompromissile ja tegema kaubamärgi registreerimise otsus nende kaupade osas, mis on loetletud vaidlustatud otsuses. Seega ei saavutanud taotleja menetluse käigus oma põhieesmärki vaid pidi leppima kaubamärgi registreerimisest keeldumisega järgmiste kaupade osas: *lihatooted, kalkunilihast keeduvorst, poolsuitsuvorst, grillvorst, sink, kanavorst, broilerisink, viinerid, sardellid*.

Vaidlustusavalduse esitaja leiab, et teiste kaupade osas, mille suhtes Patendiamet on teinud kaubamärgi registreerimise otsuse: liha, valmistooted, nimelt pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh. kotletid, paneeritud linnulihapalad näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid on vaidlustatud tähis tarbijat eksitav ja kaubamärgina mitteregistreeritav. Asjaolu, et taotleja on esitanud väljavõtteid sõnastikest, milles pole vaidlustatud tähist keeduvorsti tähenduses mainitud, ei tähenda seda, et see tähis ei oleks kaubamärgina registreeritav, et seda tähist pole eesti keele kirja – või kõnekeeles keeduvorsti tähenduses olemas. Sõnastikke on mitmesuguseid. Autoriteetsem antud olukorras on “Eesti keele seletussõnaraamat (Lisa 4), mille järgi on *doktorivorst* pekitükkideta kõrgema sordi keeduvorst.

Vaidlustusavaldusele lisatud materjalidest selgub, et doktorivorsti valmistatakse peenestatud lihast. Seda vorsti iseloomustab peale pekitükkide puudumise veel vähene rasvasisaldus ja kõrge valgusisaldus jne. Doktorivorsti põhikomponendiks on liha. Seega on tegemist lihatootega. Tähis **DOKTOR** viitab dieet – või tervislikule tootele ning kirjeldab selle tähise kaudu üht liiki keeduvorsti spetsiifilisi omadusi – vähest rasvasisaldust, vähest soolasisaldust, peenikest ühtlast keeduvorsti konsistentsi, valgurikkust, mahedat maitset. Tarbijale mõjuks eksitavalt, kui selle tähisega tähistataks liha, šašlõkki, suitsutatud tooteid, lihapirukaid, pasteeti, marineeritud liha, šnitslit, pikkpoissi, kotlette, näkse jne. Mainitud tähise registreerimine kaubamärgina *liha, valmistooted, nimelt pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh. kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid* suhtes on tähis **DOKTOR** oma olemuselt tarbijat eksitav kauba liigi ja kauba omaduste suhtes ning selle registreerimine kaubamärgina on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 6.

Nii nagu sõnaline tähis **LIMONAAD** ei oleks registreeritav klassis 32 loetletud kaupadele, nii ei ole ka sõna **DOKTOR** registreeritav klassis 29 loetletud lihale ja lihakaupadele. Kuna taotleja ega muud isikud ei ole vaidlustatud tähist kasutanud *liha, valmistooted, nimelt pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh. kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid* tähistamiseks, siis ei ole vaidlustajal võimalik esitada tähise eksitavuse tõestamiseks küsitluse tulemusi. Pealegi ei oleks küsitluse läbiviimine õigustatud, sest olemasolevad tõendid annavad piisavalt alust lugeda vaidlustusavalduses toodud asjaolud tõendatuks. Protsessiökonomika nõuab asja otsustamist

liigse aja- ja rahakuluta. Seda printsiipi tuleb järgida kohtu- kui ka haldusmenetluses. Kaubamärgiseadus järgi on kaubamärgi registreerimisest keeldumiseks alus olemas, kui on olemas võimalus, et kaubamärk eksitab tarbijat. Eksitamise fakt ei pruugi olla aset leidnud. Piisab eksitavuse võimalusest. Arvestades eeltoodut on tarbija eksitamise võimalus kauba omaduste suhtes olemas. Teatud lihatoote liiki tähistav tähis mõjub mistahes teise lihatoote kaubamärgina tõenäoliselt selle toote omaduste suhtes eksitavalt.

3. Vaidlustatud tähis koosneb üksnes kauba liiki või kauba omadusi näitavast tähisest, mida pole muudetud. Seega ei ole vaidlustatud tähis KaMS § 7 lg 1 p 3 alusel registreeritav. Mainitud sättes käsitletakse kaupade või teenuste liike näitavaid tähiseid või andmeid kaubamärgi registreerimisest keeldumise alusena olenemata sellest, millistele kaupadele või teenustele tähise registreerimist taotletakse. Seega tuleb KaMS § 7 lg 1 p 3 alusel vaidlustatud tähise registreerimisest igal juhul keelduda, sest tähis näitab kauba liiki, mida pole muudetud. Seda, et vaidlustatud tähise puhul on tegu kauba liiki näitava tähisega ei väida mitte üksnes vaidlustaja vaid ka Patendiamet oma otsuses 26.10.2001 nr 7/M200000189. Nimelt leiab Patendiamet tuginedes KaMS § 7 lg 1 p 3, et vaidlustatud tähis ei ole kaubamärgina registreeritav, sest klassis 29 kaupadele: *lihatooded, kalkunilihast keeduvorst, poolsuitsuvorst, grillvorst, sink, kanavorst, broilerisink; viinerid, sardellid*, osutub tähis üksnes kauba liiki näitavaks tähiseks. Patendiamet märgib, et markeerides tooteid nimetatud tähisega teavitatakse tarbijat sellest, et tegemist on kindla koostise ja maitseomadustega vorstitootega. Patendiamet eeldab, et tarbija seisukohast funktsioneerib tähis **DOKTOR** kui toote liik, mitte kaubamärk. Patendiamet nendib, et kaubamärk peab eristama ühe tootja samaliigilisi tooteid teise ettevõtja samaliigilisest toodetest. Patendiamet lisab, et antud juhul on aga tootjaid mitu ning kõik nad kasutavad samaliigilise toote tähistamiseks identset tähist- seega ei ole täidetud kaubamärgi põhifunktsioon.

KaMS § 7 lg 1 p 3 formuleeringus ei mainita poole sõnagagi kaupade või teenuste samaliigilisust. Oluliseks on peetud, et kaubamärgina ei registreerita tähist, mis koosneb üksnes kauba või teenuse liiki näitavatest tähistest, st. mistahes kauba või teenuse liiki näitavatest tähistest. Seetõttu piisab vaidlustatud tähise kaubamärgina registreerimisest keeldumise alusena üksnes asjaolust, et see on liigi nimetust näitavaks tähiseks mingile kaubale või teenusele. Järelikult ei ole mistahes kauba või teenuse liiki näitav tähis, kui seda ei ole oluliselt muudetud, KaMS § 7 lg 1 p 3 järgi kaubamärgina registreeritav, olenemata sellest, mis kauba- või teenusklassis selle registreerimist kaubamärgina taotletakse. Eeltoodut arvestades on taotleja vääralt seisukohal, et KaMS § 7 lg 1 p 3 alusel saab keelduda kaubamärgi registreerimisest siis, kui kaubamärk näitab taotleivate kaupade liiki. Asjaolu, et vaidlustatud tähisega tähistatavale keeduvorstile ei ole käesoleval ajal kehtestatud erinõudeid, ei väära tõsiasja, et nii tootjad kui tarbijad näevad doktorivorstis käesoleval ajal teatud kindlat keeduvorsti liiki näitavat tähist. Vaidlustatud tähisega tähistatud kaup on tarbijale kättesaadavaks tehtud kui teatud vorstiliik.

Ükski tootja ei ole seni soovinud registreerida kaubamärgina vaidlustatud tähist, ehkki kõik turustavad oma tooteid selle nimetuse all, ostjaid eristavad erinevaid doktorivorste tootja järgi. Kuigi erinevate tootjate doktorivorstid on erinevad, ei sisalda ükski selle nimetuse all toodetud vorst peki, juustu või muid tükikesi, ka ei ole ükski neist ülemäära rasvane, soolane või vürtsikas.

Tallinna Ringkonnakohtus (haldusasi nr 2-3/86/04) oli analoogne juhtum sõna **LASTE** registreeritavuse küsimuses kaubamärgina OÜ Kikas Kaubandus nimele klassis 29. Kohus märkis oma otsuses, et kvaliteedi erinevused ei tähenda, et tegemist ei oleks tooteliigiga. Kohus märgib, et isegi kui lastevorsti tootmise tehnoloogia on aja jooksul mingil määral muutunud ja kvaliteet kõigub tootjate lõikes, on erinevate tootjate lastevorstide puhul tegemist oluliste tunnuste poolt kokku kuuluvate toodetega, seega tooteliigiga.

Olgu mainitud, sõna **LASTE** registreerimisest kaubamärgina klassis 29 OÜ Kikas Kaubanduse nimele (taotlus M200101017) Patendiamet keeldus. OÜ Kikas Kaubandus vaidlustas selle otsuse, kuid Tallinna Halduskohus (haldusasi nr 3-277/03) ja Tallinna Ringkonnakohus (haldusasi nr 2-3-86/04) lugesid kaubamärgi registreerimisest keeldumise seaduslikuks ja kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsus jäi jõusse.

Vaidlustusavaldusega esitatud tõendid tõendavad seda, et vaidlustatud tähis on toote liiki näitav tähis. Taotleja poolt esitatud väited ei ole sellise kaaluga, et tekitaksid kahtluse doktorivorsti kui liiki märkiva tähise kadumisest või oma iseloomulike tunnuste kaotamisest. Isegi kui doktorivorsti tootmise tehnoloogia on aja jooksul mingil määral muutunud ja kvaliteet kõigub tootjate lõikes, on erinevate tootjate doktorivorstide puhul tegemist oluliste tunnuste poolest kokku kuuluvate toodetega, seega tooteliigiga. Ka taotleja on aktsepteerinud, et tegu on toote liiki näitava tähisega, sest taotleja ei ole vaidlustanud Patendiameti otsust 26.10.2001 nr 7/M200000189. Seetõttu tuleb asjaolu, et vaidlustatud tähise näol on tegu toote liiki näitava tähisega lugeda tõendatuks.

4. Vaidlustatud tähise registreerimine kaubamärgina on vastuolus ka KaMS § 7 lg 1 p 4. Loomulik ja loogiline on pidada keelekasutuses, majanduses või äritegevuses tavapäraseks muutunud tähiste hulka ka kauba või teenuse liiki näitavaid tähiseid, nii nagu kauba või teenuse tähistamiseks levinud muid keelelisi tähiseid või andmeid. Kauba või teenuse tähistamiseks keelekasutuses tavapäraseks muutunud tähis võib muutuda liiki märkivaks tähiseks. Tegelikult võib osutada üsna raskeks vahet teha, kust algab liiki märkiv tähis ja lõpeb tavapäraseks muutunud tähis, sest pole välistatud, et üks sisaldab teist. KaMS § 7 lg 1 p 4 formuleeringust selgub, et kaubamärgina ei registreerita kaubamärke, mis koosnevad üksnes tähistest või andmetest, mis on muutunud tavapäraseks keelekasutuses nende kaupade ja teenuste osas, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, või majandus- ja äritegevuses. KaMS § 7 lg 1 p 4 formuleeringust selgub samuti, et kaubamärkide registreerimisest tuleb keelduda ka juhul, kui kaubamärk koosneb üksnes tähistest või andmetest, mis on muutunud tavapäraseks majandus- või äritegevuses. Vaidlustatud tähis koosneb üksnes tähisest, mis on muutunud tavapäraseks majandus- ja äritegevuses ja sellise tähise registreerimisest kaubamärgina tuleb KaMS § 7 lg 1 p 4 keelduda olenemata sellest, milliste kaupade tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse. Kahtlemata on vaidlustatud tähis paljude lihatöötlemise ettevõtete teatud lihatoodete tähistamiseks tavapäraseks muutunud tähis. Paika ei pea taotleja väide, et KaMS § 7 lg 1 p 4 alusel saab keelduda kaubamärgi registreerimisest üksnes juhul, kui kaubamärk on taotleivate kaupade osas muutunud tavapäraseks keelekasutuses.

Vaidlustatud kaubamärgi registreerimisest saab keelduda KaMS § 7 lg 1 p 4 alusel ka seetõttu, et see koosneb üksnes tähisest, mis on muutunud tavapäraseks majandus- või äritegevuses. Asjaolu, et vaidlustatud tähis on muutunud tavapäraseks majandus- ja äritegevuses on vaidlustaja tõendanud (lisa 12-18).

5. KaMS § 5 lg 1 p 3 järgi annab kaubamärgi registreerimine selle omanikule õiguse nõuda, et ilma tema loata ei kasutataks õiguskaitse saanud kaubamärgiga identset või äravahetamiseni sarnast kaubamärki samade või sarnaste kaupade ja teenuste tähistamiseks majandus- ja äritegevuses. Selle põhjal saab tuletada, et KaMS § 7 lg 1 p 2, § 7 lg 1 p 3, § 7 lg 1 p 4 eesmärgiks on tagada kaubamärgina registreeritava tähise eristusvõime ning ära hoida eristusvõimeta, kirjeldavate või tavapäraseks muutunud tähiste registreerimine, kuna need ei erine kaupade tavalistest tähistusest ja peavad jääma kõigile vabaks kasutamiseks.

Lõplike seisukohtade esituse lõpus palub vaidlustusavalduse esitaja lugeda täielikult seadusevastaseks ja tühistada Patendiameti otsus kaubamärgi **DOKTOR** (taotlus nr. M200000189) registreerimise kohta OÜ Kikas Kaubandus nimele klassis 29 loetletud kaupade: *liha, valmistooted, nimelt pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh. kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad,*

marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid osas, kuna selle tähise registreerimine kaubamärgina on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 2, § 7 lg 1 p 3, § 7 lg 1 p 4 ja § 7 lg 1 p 6.

Kaubamärgitaotleja kirjalik seisukoht vaidlustusavalduse nr 529 kohta esitatuna 23. septembril 2004. a.

Kaubamärgitaotleja leiab, et kaebuse on esitanud isik, kellel puudub kaebeõigus. Samuti vaidleb kaubamärgitaotleja sisuliselt kaebusele vastu ning leiab, et kaebus on põhjendamatu ja tuleb jätta rahuldamata.

Asjaolud:

MTÜ Eesti Lihaliit vaidlustas Patendiameti otsuse registreerida kaubamärk **DOKTOR** (taotlus nr M200000189) klassis 29 Järlepa Kaubanduse OÜ (praeguse nimega Kikas Kaubandus OÜ, Lisa nr 2) nimele. Vaidlustusavalduse esitaja leidis, et kaubamärgi registreerimine on vastuolus KaMS § 7 lg 1 punktidega 3, 4 ja 6.

Kaubamärgitaotleja soovib juhtida tööstusomandi apellatsioonikomisjoni tähelepanu asjaolule, et vaidlustusavalduse esitaja poolt toodud kaupade loetelu ei ole korrektne. Patendiamet tegi otsuse registreerida kaubamärgi **DOKTOR** klassis 29 alljärgnevate kaupade osas: *liha, valmistooted, s.h. pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid.*

Kaubamärgitaotleja seisukohad

1. Vaidlustusavaldus nr 529 esitati 28.01.2002. a. Sellel ajal kehtinud KaMS § 13 lg 2 nägi ette, et Patendiameti otsust kaubamärgi registreerimise kohta võivad teise kaubamärgi omanik või **muud asjast huvitatud isikud** vaidlustada apellatsioonikomisjonis kahe kuu jooksul arvates kaubamärgi avaldamisest Patendiameti ametlikus väljaandes. Samuti näeb kehtiv KaMS § 41 lg 2 ette, et **asjast huvitatud isik** võib tööstusomandi apellatsioonikomisjonis vaidlustada taotleja õiguse kaubamärgile õiguskaitset välistava asjaolu korral. Vaidlustusavalduse esitaja on mittetulundusühing, mis ühendab liha tootmise, töötlemise ja kaubastamise valdkonnas tegutsevaid või nendele tegevustele kaasaitavaid juriidilisi ja füüsilisi isikuid. Mittetulundusühingu põhitegevuseks ei ole majandustegevuse kaudu tulu saamine, vaid vastavalt põhikirja punktile 3.1 tegevusala arendamine ja **oma liikmeskonna huvide kaitsmine** (Lisa 3). MTÜ Eesti Lihaliit ei tegele ise lihatoodete tootmise ega turustamisega. Eeltoodust tulenevalt on mittetulundusühing Eesti Lihaliit esitanud kaebuse enda nimel kuid oma liikmete huvides. Kaubamärgiseaduse varem kehtinud ega kehtiv redaktsioon sellist võimalust ette ei näe. Analoogselt ei oleks MTÜ Eesti Lihaliit saanud esitada kaebust Patendiameti otsuse tühistamiseks otse halduskohtusse, kuna halduskohtumenetluse seadustiku § 7 lg 1 kohaselt võib isik pöörduda kohtusse oma õiguste või vabaduste kaitseks või siis § 7 lg 3 kohaselt võib kaebusega halduskohtusse pöörduda oma liikmete või muude isikute huvides ühendus, sealhulgas juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, **juhul kui seadus ühendusele sellise õiguse otsesõnu annab**. Mittetulundusühingute seadus ei anna mittetulundusühingule õigust pöörduda kohtusse oma liikmete huvide kaitseks. Seega ei oleks mittetulundusühing saanud pöörduda ka otse halduskohtusse oma liikmete huvides. Eeltoodust tulenevalt on vaidlustusavalduse esitanud isik, kellele seadus selleks õigust ei anna. Kuivõrd tegemist ei ole kõrvaldatava puudusega, kuulub vaidlustusavaldus läbivaatamatult tagasilükkamisele vastavalt tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 47 lg 3.

Kui apellatsioonikomisjon asub eeltoodule vaatamata vaidlustusavalduse nr 529 sisulisele arutamise juurde, soovib kaubamärgitaotleja märkida alljärgnevat.

2. Vaidlustusavalduse esitaja on asunud seisukohale, et kaubamärgi registreerimisotsus on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 3 ja p 4 kuna tähis **DOKTOR** näitab vorsti ja liha liiki ning on muutunud tavapäraseks keelekasutuseks.

Patendiamet ei ole teinud otsust registreerida kaubamärk **DOKTOR** keedu-, suitsu- ega muu vorsti tähistamiseks. Eeltoodust tulenevalt käsitleb kaubamärgitaotleja käesolevas punktis üksnes vaidlustusavalduse esitaja väiteid selle kohta nagu oleks tähis **DOKTOR** liiki näitav ja tavapärane keelekasutus liha ja teiste taotletud (pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid) valmistoodete osas. Vaidlustusavalduse esitaja poolt lisatud ühestki tõendist ei nähtu, et tähist **DOKTOR** oleks kunagi mistahes kontekstis kasutatud **lihtsalt “liha” või teiste taotletud valmistoodete** (pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid) **liigi tähistamiseks**. Ilmselge on, et sellist liha liiki või suitsubroileri vms liiki nagu **DOKTOR** ei ole olemas. Samuti ei nähtu ühestki tõendist, et tähis **DOKTOR** oleks muutunud tavapäraseks keelekasutuseks liha või teiste valmistoodete tähistamisel. Vastupidi, nagu juba mainitud ei ole üheski esitatud materjalis kasutatud tähist **DOKTOR** mistahes kontekstis seoses “liha” või taotletud valmistoodetega (pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid).

Eeltoodust tulenevalt ei ole tähis **DOKTOR** liha ja taotletud valmistoodete (pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid) liiki näitav ega tavapärane keelekasutus nende kaupade puhul.

3. Vaidlustusavalduse esitaja on leidnud, et kui spekuloida sellega, et liha- ja lihatooted on vorstist ja vorstitoodetest täiesti sõltumatud tooted, on kaubamärgi registreerimine vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 6 kuna mõjub oma olemuselt kauba liigi, kvaliteedi, otstarbe või kauba teiste omaduste suhtes tarbijat eksitavalt. KaMS § 7 lg 1 p 6 kohaldamine eeldab, et taotletav tähis on mingi kauba liiki, kvaliteeti või muud omadust näitav. Vaidlustusavalduse esitaja arvates on tegemist vorstiliigiga. Selle tõendamiseks on ta esitanud väljavõtteid erinevatest raamatutest. Alljärgnevalt käsitleb kaubamärgitaotleja kaebusele lisatud materjale:

- 1) Väljavõte 1976. a raamatust “Õigekeelsus sõnaraamat”
- 2) Väljavõte 1991. a raamatust “Eesti kirjakeele seletussõnaraamat”
- 3) Väljavõte 1988. a raamatust “English-Russian Dictionary of food industry”
- 4) Väljavõte 1986. a raamatust “Книга о вкусной и здоровой пище”
- 5) Väljavõte 1991. a raamatust “Vorstivalmistaja käsiraamat”
- 6) Väljavõte 1971. a raamatust “Instruktiivmaterjalide kogumik vorstimeistritele”
- 7) Väljavõte 1983. a raamatust “Keeduvorsttoodete toomine”
- 8) Väljavõte 1973. a raamatust “Keeduvorstid”

Väljavõtetel raamatutest “English-Russian Dictionary of food industry” ja “Книга о вкусной и здоровой пище” puuduvad eestikeelsed tõlked. Vastavalt tööstusomandi apellatsioonikomisjoni põhimääruse punktile 4 tuleb võõrkeelsed dokumendid esitada koos eestikeelsete tõlgetega. Tulenevalt tööstusomandi õiguskorralduste aluste seaduse § 9 lg 3 loetakse tõlgete puudumisel dokument mitteesitatuks. Lisaks eeltoodule on mõlemad raamatud välja antud Moskvas, mistõttu ei tõenda need tavapärast keelekasutust Eestis.

Kaubamärgitaotleja juhib tähelepanu asjaolule, et kõik esitatud materjalid on varasemad kui 1991. a, kajastades seega olukorda 20-30 aastat tagasi. Taotlus kaubamärgi **DOKTOR**

registreerimiseks esitati 03. veebruar 2000. a ja kaubamärgi registreerimise otsus tehti 26. oktoobril 2001. a. Seega tuleb hinnata kas **kaubamärgi registreerimise otsuse ajal** oli nimetatud tähis liiki näitav teatud kaupade osas. Seejuures ka 1991. a ja varasemates teostes toodud sõna DOKTOR tähenduste arv on erinev: 1991. a Sünonüümisõnastik (Lisa 4) ja 1987. a Eesti Nõukogude Entsüklopeedia (Lisa 5) annavad sõna DOKTOR tähenduseks üksnes „arst” või „teaduslik kraad”. Uuemad sõnastikud nagu 1999. a Võõrsõnastik (Lisa 6), 1999. a Eesti Keele Sõnaraamat (Lisa 7) ja 2000. a Võõrsõnade leksikon (Lisa 8) annavad läbivalt sõna DOKTOR tähenduseks üksnes „arst” või „teaduslik kraad”. Seejuures ei nähtu ka erinevatest vorstide liigitustest, et oleks sellist vorstiliiki nagu DOKTOR. AS Rakvere Lihakombinaat koduleheküljel toodud vorstide liigitus (Lisa 9) jagab vorstid lähtuvalt koostisest ja valmistamismeetodist alljärgnevalt:

- 1) toorvorst (alaliigid toorsuitsu- ja kuivvorst)
- 2) roavalmistusvorst (alaliigid viinerid, sardellid, grillvorstid)
- 3) keeduvorst;
- 4) lihaleivad;
- 5) suitsu- ja kuumsuitsu- ja poolsuitsu- ja täissuitsu- ja keedusalaamid
- 6) sültvorst;
- 7) liivrivorst (alaliigid maksavorst, rupskivorst, kruubivorst)
- 8) veretooted (verivorst, verikäkk, verileib).

Eesti Lihatööstuse standardis EV LTS 2:1998 “Lihavorstid. Üldnõuded” (Lisa 10) toodud liigitus sisuliselt kordab AS Rakvere Lihakombinaat koduleheküljel toodut. Ka käesoleval juhul on lähtutud vorstide liigitamisel nende koostisest ja valmistamismeetoditest:

- 1) toored vorstid (alaliigid toorsuitsu- ja kuivvorst, praevorst)
- 2) roavalmistusvorst (alaliigid viinerid, sardellid, grillvorstid)
- 3) keeduvorst;
- 4) lihaleivad;
- 5) suitsu- ja kuumsuitsu- ja poolsuitsu- ja täissuitsu- ja keedusalaamid
- 6) sültvorst;
- 7) liivrivorst (alaliigid maksavorst, rupskivorst, kruubivorst)
- 8) veretooted (verivorst, verikäkk, verileib).

Ka Eesti Entsüklopeedias (Lisa 11) toodud liigitus lähtub vorstide koostisest ja valmistamismeetoditest:

- 1) lihavorstid (keedu-, poolsuitsu- ja suitsu- ja suitsu- ja keedusalaamid)
- 2) maksavorst
- 3) tangu-, jahuvorst
- 4) sültvorst.

Ükski toodud liigitustest ei nimeta sellist vorstiliiki nagu DOKTOR. Seejuures on nii Eesti Lihatööstuse standard kui ka AS Rakvere Lihakombinaat liigitus põhjalik ning ammendav. Samuti tuleb silmas pidada, et Eesti Lihatööstuse standard on spetsiifiline, vorstide tootmise tehnoloogiat käsitlev teos. Eeltoodust tulenevalt ei eksisteeri sellist eraldiseisvat vorstiliiki nagu DOKTOR. Seega ei saa ka tähis **DOKTOR** olla liha ja lihatoodete puhul tarbijat eksitav toote liigi osas. Samuti ei ole vaidlustusavalduse esitaja esitanud ühtegi tõendit selle kohta, et tarbija seostaks tähist **DOKTOR** mingite muude konkreetsete omadustega.

Eeltoodust tulenevalt leiab kaubamärgitaotleja, et vaidlustusavalduse on esitanud isik, kellel ei ole kaebeõigust ning vaidlustusavaldus on sisuliselt põhjendamatu ja ei kuulu rahuldamisele. Kaubamärgitaotleja palub vaidlustusavaldus läbivaatamatult tagasi lükata vastavalt tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 47 lg 3 või juhul kui apellatsioonikomisjon asub siiski vaidlustusavalduse sisulisele läbivaatamisele, jätta vastavalt

tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 61 lg 1 vaidlustusavaldus nr 529 rahuldamata.

Lisatud:

1. Volikiri
2. Äriregistri andmebaasi väljatrukk
3. MTÜ Eesti Lihaliit põhikiri
4. Väljavõte raamatust "Sünonüümisõnastik"
5. Väljavõte raamatust "Eesti Nõukogude Entsüklopeedia nr 2"
6. Väljavõte raamatust "Võõrsõnastik"
7. Väljavõte raamatust "Eesti Keele Sõnaraamat"
8. Väljavõte raamatust "Võõrsõnade leksikon"
9. Väljavõte Rakvere Lihakombinaadi koduleheküljelt www.rlk.ee
10. Eesti Lihatööstuse standard EV LTS 2:1998 "Lihavorstid. Üldnõuded"
11. Väljavõte raamatust "Eesti Entsüklopeedia nr 10"

Kaubamärgitaotleja lõplikud seisukohad esitatuna 14.01.2005. a

Kaubamärgitaotleja soovib veelkord juhtida tööstusomandi apellatsioonikomisjoni tähelepanu asjaolule, et vaidlustusavalduse nr 529 on esitanud isik, kellel puudub kaebeõigus. Vaidlustusavaldus nr 529 esitati 28.01.2002. a. Sellel ajal kehtinud KaMS § 13 lg 2 nägi ette, et Patendiameti otsust kaubamärgi registreerimise kohta võivad teise kaubamärgi omanik või muud asjast huvitatud isikud vaidlustada apellatsioonikomisjonis kahe kuu jooksul arvates kaubamärgi avaldamisest Patendiameti ametlikus väljaandes. Samuti näeb kehtiv KaMS § 41 lg 2 ette, et asjast huvitatud isik võib tööstusomandi apellatsioonikomisjonis vaidlustada taotleja õiguse kaubamärgile õiguskaitset välistava asjaolu korral. Vaidlustusavalduse esitaja ei ole 27.12.2004. a kirjalikes seisukohtades eitanud asjaolu, et vaidlustusavalduse esitaja ise ei ole asjast huvitatud isik, vaid ta on esitanud vaidlustusavalduse oma liikmete huvides. Seejuures on vaidlustusavalduse esitaja leidnud, et seadusandlusest tuleneb MTÜ Eesti Lihaliit õigus vaidlustada kaubamärgi registreerimist ka juhul kui ta ise ei ole asjast huvitatud isik. Kaubamärgitaotleja on 23.09.2004. a seisukohtades viidanud asjaolule, et halduskohtumenetluse seadustiku kohaselt puudus MTÜ'1 Eesti Lihaliit kaebeõigus kaubamärgi **DOKTOR** registreerimise vaidlustamiseks otse halduskohtus. Eeltoodust tulenevalt on põhjendamatu omistada vastav õigus vaidlustusavalduse esitajale kohtueelse menetluse etapis.

Halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 7 lg 1 (nii 28.01.2002. a kui kehtiv redaktsioon) kohaselt võib kaebusega halduskohtusse pöörduda isik, kes leiab, et haldusakti või toiminguga on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi. HKMS § 7 lg 3 (nii 28.01.2002. a kui kehtiv redaktsioon) kohaselt võib kaebusega halduskohtusse pöörduda oma liikmete huvides isikute ühendus, sealhulgas juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, kui seadus talle sellise õiguse annab.

Eeltoodust tulenevalt võib isikute ühendus (nii juriidiline isik kui ka juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus), esitada kaebuse oma liikmete huvides halduskohtusse üksnes juhul, kui seadus talle sellise õiguse annab. Selline HKMS § 7 lg 3 tõlgendus on kooskõlas Riigikohtu 10.04.2001. a määrusega haldusasjas nr 3-3-1-16-01, milles Riigikohus on leidnud, et HKMS § 7 lg 3 viidatud seadusest tulenevat õigust kohtusse pöördumiseks tuleb rangelt eristada kohtusse pöördumise õigusest kaebaja enda õiguste väidetava rikkumise korral. Kuna HKMS § 7 lg 3 viitab erandlikule seadusest tulenevale kaebeõigusele, peab vastavast seadusest ilmnema selgelt seadusandja tahe lubada ühendusel oma liikmete huvides kohtusse pöörduda. Eeltoodust tulenevalt on vaidlustusavalduse esitaja 27.12.2004. a seisukohtades toodud HKMS § 7 lg 3 tõlgendus ekslik ja vastuolus Riigikohtu seisukohtadega.

Samuti näeb tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 5 lg 1 p 2 (nii 28.01.2002. a kui kehtiv redaktsioon) ette, et kohus algatab tsiviilasja teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitset taotleva isiku avalduse alusel, kui õigus teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks on temale antud seadusega.

Seega üldreeglina võib kohtusse pöörduda üksnes enda õiguste ja vabaduste kaitseks ning teiste isikute õiguste ja huvide kaitseks kohtusse pöördumise õigus on erandlik ja peab tulenema otsesõnu seadusest.

Mittetulundusühingute seadus ei sätesta mittetulundusühingu õigust pöörduda oma liikmete huvides kohtusse. Kuivõrd MTÜ Eesti Lihaliit puhul on tegemist tavalise mittetulundusühinguga, ei reguleeri MTÜ Eesti Lihaliit tegevust eriseadused, kust selline õigus võiks samuti teoreetiliselt tuleneda.

Eeltoodust tulenevalt on vaidlustusavalduse esitanud isik, kellel puudub kaebeõigus. Vaidlustusavalduse menetlemisel, mille esitajal puudub kaebeõigus, on tegemist protsessinormide rikkumisega. Riigikohus on haldusasjas nr 3-3-1-16-01 määruses selgitanud, et kuigi selgesõnalist alust kaebeõiguse puudumise korral kaebuse tagastamiseks halduskohtumenetluse seadustikus ega ka tsiviilkohtumenetluse seadustikus ei ole, tuleb protsessiökonomika seisukohast kontrollida kaebeõiguse olemasolu juba asja ettevalmistamise staadiumis ning kaebeõiguse puudumisel tagastada kaebus läbivaatamatult tuginedes TsMS § 149 lg 2 p 10. Samuti on määruses märgitud, et kuigi Riigikohus on varasemalt korduvalt leidnud, et isiku õiguste väidetavat rikkumist on võimalik kontrollida üksnes haldusasja sisulisel läbivaatamisel, eeldab HKMS § 7 lg 3 alusel halduskohtusse pöördumine igal juhul seadusest tulenevat regulatsiooni ning HKMS § 7 lg 3 viidatud täiendava seaduse olemasolu on võimalik ja ka soovitatav kontrollida ettevalmistamise staadiumis.

Riigikohus on nimetatud määruses leidnud, et kui teise isikute huvides esitab kaebuse isik, kellele seadus selleks õigust ei anna, võib halduskohus kaebuse läbivaatamatult tagastada, kuna tegemist on kõrvaldamatu takistusega, mis välistab haldusasja menetluse. Samuti on Riigikohus haldusasjas 3-3-1-28-97 tehtud 17.10.1997. a määruses nõustunud ringkonnakohtu seisukohaga, et asja menetlemisel, kus kaebuse esitajal ei olnud kaebeõigust, on rikutud protsessiõigusnormi ja ringkonnakohus ei saa võtta sellisel juhul seisukohta apellatsioonkaebuse suhtes.

Vaidlustusavalduse esitaja ei ole eitanud asjaolu, et vaidlustusavalduse esitaja ise ei ole asjast huvitatud isik, vaid ta on esitanud vaidlustusavalduse oma liikmete huvides (s.t asjast huvitatud isikuteks on liikmed). Seda asjaolu kinnitab ka kaubamärgitaotleja 23. septembri 2004. a kirjalike seisukohtade lisana 3 esitatud MTÜ Eesti Lihaliit põhikiri. Kuivõrd vaidlustusavaldus on esitatud MTÜ Eesti Lihaliit enda nimel ei ole võimalik puudust kõrvaldada volikirjade esitamisega, millega liikmed volitavad MTÜ Eesti Lihaliit ennast tööstusomandi apellatsioonikomisjoni esindama.

Kaebeõiguse puudumine ei ole kõrvaldatav puudus, mistõttu menetluse jätkamine vaidlustusavalduse nr 529 on protsessiõiguse rikkumine. Eeltoodust tulenevalt kuulub vaidlustusavaldus läbivaatamatult tagasilükkamisele.

Kui tööstusomandi apellatsioonikomisjon asub kõigele eeltoodule vaatamata siiski vaidlustusavalduse nr 529 sisulise arutamise juurde, soovib kaubamärgitaotleja märkida alljärgnevat.

1. Vaidlustusavalduse esitaja on asunud seisukohale, et kaubamärgi registreerimisotsus on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 3 ja p 4, kuna tähis **DOKTOR** näitab vorsti ja vorstitoote liiki ning on muutunud vorsti ja vorstitoodete puhul tavapäraseks keelekasutuseks ning registreerimist taotletakse samaliigiliste kaupade (lihatooted) osas. Seejuures on hämmastav vaidlustusavalduse esitaja 27.12.2004. a vastuses (lk 3) toodud seisukoht, et kaubamärgi

registreeritavuse seisukohalt pole suuremat tähtsust kas lugeda tähis **DOKTOR** liigi nimetuseks või tavapäraseks keelekasutuseks.

Vastavalt tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 59 lg 3 peab komisjoni otsus olema põhjendatud ning tuginema menetluse käigus kindlaks tehtud asjaoludele. Eeltoodust tulenevalt peab komisjon välja selgitama, kas esinevad KaMS § 7 lg 1 p 3, 4 ja 6 kohaldamiseks vajalikud asjaolud. See, et seadusandja on pidanud vajalikuks tuua eraldi alustena välja § 7 lg 1 p 3 sätestatud liiki näitava tähise ja § 7 lg 1 p 4 sätestatud tavapärase keelekasutuses oleva tähise, kinnitab seisukohta, et nende sätete kohaldamine eeldab erinevate faktiliste asjaolude esinemist. Tööstusomandi apellatsioonikomisjon on 06.05.2003. a otsuses nr 466 lähtunud seisukohast, et liigiga on tegemist juhul kui kaubamärk on toodud liiginimetusena vastava valdkonna mõnes klassifikatsioonis. Tavapärase keelekasutusega võib tegemist olla juhul kui see on levinud mingi tootele viitamisel tavakeeles ja seda kinnitab nt turu-uuring.

KaMS § 7 lg 1 p 3 ja p 4 alusel saab keelduda kaubamärgi registreerimisest üksnes juhul kui kaubamärk näitab taotletavate kaupade liiki või on taotletavate kaupade osas muutunud tavapäraseks keelekasutuseks (mitte taotletavate kaupadega samaliigiliste kaupade liiki nagu on väitnud vaidlustusavalduse esitaja). Patendiamet ei ole teinud otsust registreerida kaubamärk **DOKTOR** keedu-, suitsu- ega muu vorsti tähistamiseks. Vaidlustusavalduse esitaja poolt lisatud ühestki tõendist ei nähtu, et tähist **DOKTOR** oleks kunagi mistahes kontekstis kasutatud **lihtsalt “liha” või taotletud valmistoodete** (pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid) liigi tähistamiseks.

Kaubamärgitaotleja 23. septembri 2004. a kirjalikele seisukohtadele lisatud AS Rakvere Lihatööstus kodulehekülje väljavõttest (Lisa 9), Eesti Lihaliidu standardist (Lisa 10) ja Eesti Entsüklopeedia nr 10 väljavõttest (Lisa 11) ei nähtu samuti liha või taotletud valmistoodete (pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid) liiki nagu **DOKTOR**. Samuti ei ole üheski esitatud materjalis kasutatud tähist **DOKTOR** mistahes kontekstis seoses “liha” või taotletud valmistoodetega.

Kuna vaidlustusavalduse esitaja ei ole tõendanud ega isegi väitnud, et tähis **DOKTOR** oleks liha ja taotletud valmistoodete osas liiki näitav või tavapärase keelekasutuses, ei kuulu KaMS § 7 lg 1 p 3 ja p 4 kohaldamisele.

2. Vaidlustusavalduse esitaja on leidnud, et kaubamärgi **DOKTOR** registreerimine on vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 6 kuna mõjub oma olemuselt kauba liigi, kvaliteedi, otstarbe või kauba teiste omaduste suhtes tarbijat eksitavalt. Taotlus kaubamärgi **DOKTOR** registreerimiseks esitati 03. veebruar 2000. a ja kaubamärgi registreerimise otsus tehti 26. oktoober 2001. a. Seega tuleb hinnata kas kaubamärgi registreerimise otsuse ajal oli nimetatud tähis liiki näitav teatud kaupade osas ja kas sellest tulenevalt võib tarbijat eksitada. Kaubamärgitaotleja juhib tähelepanu asjaolule, et vaidlustaja kõik esitatud materjalid on varasemad kui 1991. a, kajastades seega olukorda 20-30 aastat tagasi. Kaubamärgitaotleja 23. septembri 2004. a kirjalikele seisukohtadele lisatud väljavõtte 1991. a Sünonüümisõnastikust (Lisa 4), Eesti Nõukogude Entsüklopeediast nr 2 (Lisa 5), 1999. a Võõrsõnastikust (Lisa 6), 1999. a Eesti keele sõnaraamatust (Lisa 7), 2000. a Võõrsõnade leksikonist (Lisa 8), AS Rakvere Lihatööstus kodulehekülje väljavõttest (Lisa 9), Eesti Lihaliidu standardist (Lisa 10) ja Eesti Entsüklopeedia nr 10 väljavõttest (Lisa 11) ei nähtu samuti sellist lihatoodete liiki nagu **DOKTOR**. Eeltoodust tulenevalt ei esine olemasolevates lihatoodete klassifikatsioonides sellist tooteliiki nagu **DOKTOR**. Seega ei ole tähise **DOKTOR** puhul

tegemist liiki näitava sõnaga. Juhul kui taotletud kaubamärk ei ole mingi toote liiki näitav ei saa ta ka teisel tootel kasutamisel olla tarbijat eksitav liigi osas. Siinkohal soovib kaubamärgitaotleja märkida, et juhul kui on tegemist tavapärase keelekasutusega teatud toodete puhul, ei saa rääkida sama tähise kasutamisel mingil teisel tootel tarbija eksitamisest liigi osas.

Vaidlustusavalduse esitaja ei ole esitanud ühtegi tõendit selle kohta, et tarbija seostaks tähist **DOKTOR** mingite muude konkreetsete omadustega, mistõttu kaubamärgi **DOKTOR** kasutamine taotletud kaupadel (liha, taotletud valmistooted: pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid) oleks tarbijat eksitav, kuna taotletud kaupadel need omadused puuduvad.

Eeltoodust tulenevalt leiab kaubamärgitaotleja, et vaidlustusavaldus on põhjendamatu ning ei kuulu rahuldamisele. Kaubamärgitaotleja palub vastavalt tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 61 lg 1 jätta vaidlustusavaldus nr 529 rahuldamata.

Apellatsioonikomisjon, tutvunud vaidlustusavalduse materjalidega, leiab, et vaidlustusavaldus tuleb rahuldada.

Alates 01.05.2004. a kehtiva tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 65 lg 2 ning samast kuupäevast kehtiva uue KaMS § 72 lg 5 kohaselt tuleb käesoleva otsuse tegemisel kohaldada alates 01.05.2004. a kehtivaid menetlusnorme, kuid Patendiameti otsuse tegemise ajal kehtinud (s.o kuni 30.04.2004. a kehtinud) kaubamärgiseaduses sätestatud aluseid. Seega tuleb käesolevas asjas hinnata, kas kaubamärgile **DOKTOR** õiguskaitse andmine on vastuolus kuni 30.04.2004. a kehtinud KaMS § 7 lg 1 p 2, 3, 4 ja 6 ning § 13 lg 2.

Kaubamärgitaotleja on 23.septembri 2004. a seisukohtades viidanud asjaolule, et halduskohtumenetluse seadustiku kohaselt puudus MTÜ Eesti Lihaliit kaebeõigus kaubamärgi **DOKTOR** registreerimise vaidlustamiseks otse halduskohtus. Eeltoodust tulenevalt on põhjendamatu omistada vastav õigus vaidlustusavalduse esitajale kohtueelse menetluse etapis. Kaubamärgitaotleja arvates on vaidlustusavalduse esitanud isik, kellele seadus selleks õigust ei anna.

Komisjon kaubamärgitaotleja seisukohaga ei nõustu. Vaidlustusavaldus oli esitatud enne 01.05.2004.a. Oma tegevuses ei juhindu komisjon halduskohtumenetluse seadustikust, vaid kuni 01.05.2004.a. kehtinud menetlusnormist, s.o. KaMS § 13 lg 2. KaMS § 13 lg 2 kohaselt *Patendiameti otsust kaubamärgi registreerimise kohta võivad teise kaubamärgi valdaja või muud asjast huvitatud isikud pärast riigilõivu tasumist vaidlustada apellatsioonikomisjonis kahe kuu jooksul arvates kaubamärgi avaldamisest.*

Vaidlustusavalduse esitaja põhitegevuseks vastavalt põhikirja punktile 3.1 on tegevusala arendamine ja oma liikmeskonna (s o lihatooteid valmistavate firmade liikmeskonna) huvide kaitsmine. Vaidlustusavalduse esitaja on oma huvi tõendanud, siis KaMS § 13 lg 2 kohaselt on nimetatud mittetulundusühing asjast huvitatud muu isik ja tal on õigus esitada vaidlustusavaldus apellatsioonikomisjonile Patendiameti otsuse kohta kaubamärgi registreerimise vaidlustamises.

KaMS § 4 lg 1 sätestab „Kauba- ja teenindusmärk (edaspidi: kaubamärk) on tähis, mida füüsiline või juriidiline isik kasutab või kavatses kasutada majandus- ja äritegevuses oma kaupade või teenuste eristamiseks teiste füüsiliste või juriidiliste isikute samaliigilistest kaupadest ja teenustest”. Lähtuvalt KaMS § 5 lg 3 annab kaubamärgi registreerimine selle omanikule õiguse nõuda, et ilma tema loata ei kasutataks õiguskaitse saanud kaubamärgiga identset või äravahetamiseni sarnast kaubamärki samade või sarnaste kaupade ning teenuste tähistamiseks majandus- ja äritegevuses. KaMS § 7 sätestab absoluutsed kaubamärgi registreerimisest keeldumise alused, mille eesmärgiks on tagada kaubamärgina registreeritava

tähise eristusvõime ning ära hoida selliste tähiste registreerimisest, mis peavad jääma kõigile vabaks kasutamiseks.

Kaubamärgitaotleja (Järlepa Kaubanduse OÜ, nüüd Kikas Kaubandus OÜ) esitas 03. veebruaril 2000. a Patendiametile taotluse registreerida taotleja nimele sõnamärk **DOKTOR** klassis 29 liha ja lihatoodete osas kogu klassi ulatuses. Patendiameti materjalidest nähtub, et kaubamärgi ekspertiisi käigus leidis Patendiamet (vt 16.04.2001. a teadet), et tähis ei ole kaubamärgina registreeritav vastavalt KaMS § 7 lg 1 p 3. 15. augustil 2001. a aga leidis Patendiamet, et tähis on registreeritav järgmiste kaupade osas: *liha, valmistooted, nimelt pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler* ning ei ole registreeritav järgmiste kaupade osas: *lihatooted, kalkuniliha keeduvorst, poolsuitsuvorst, grillvorst, sink, vormitooted, nimelt kanavorst, broilersink, viinerid, sardellid*.

26. oktoobril 2001. a tegi Patendiamet otsuse, millega registreeris tähise **DOKTOR**, taotlus nr M200000189, klassis 29 kaubamärgina Järlepa Kaubanduse OÜ (nüüd Kikas Kaubanduse OÜ) nimele kaupade loetelus: *liha, valmistooted, nimelt pasteet, suitsuliha, liha želees, vormitooted, sh kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid*.

Samas otsuses lähtuvalt KaMS § 12 lg 6² ja § 7 lg 1 p 3 keeldus Patendiamet registreerimast tähist klassis 29 kaupade: *lihatooted, kalkuniliha keeduvorst, poolsuitsuvorst, grillvorst, sink, kanavorst, broilersink; viinerid, sardellid* osas.

Seega ühes otsuses sisaldub faktiliselt kaks otsustust: kaubamärgi registreerimise ja registreerimisest keeldumise kohta. Seejuures registreerimisest keeldumise otsustust ei ole aga kaubamärgitaotleja vaidlustanud.

Patendiameti registreerimisest keeldumise otsustuse põhjendustes on kirjas, et KaMS § 7 lg 1 p 3 kohaselt ei registreerita kaubamärgina kaubamärke, mis koosnevad üksnes kaupade liiki nähtavatest tähistest. Käesoleval ajal sõna DOKTOR osutub klassis 29 üksnes kauba liiki nähtavaks tähiseks. Markeerides tooteid tähisega **DOKTOR** teavitatakse tarbijat sellest, et tegemist on kindla koostise ja maitseomandustega vorstitootega. Nimetatud vorstisorti on vastavalt endises ENSV-s kehtinud GOST 23670-79 kohaselt toodetud aastakümneid ning selle tootmist on jätkanud Eesti Vabariigi ajal paljud lihakombinaadid. Näitena võib nimetada Rakvere Lihakombinaati, Saaremaa Lihatööstust, Võru Lihatööstust, Oskar LT jt. Rakvere Lihakombinaat märgib oma koduleheküljel vorstitoote DOKTOR kohta, et tegemist on tuntud ja järgiproovitud klassikalise tootega aastast 1966, Patendiamet on taotlejale esitanud ka vastavad tõendusmaterjalid. Käesoleval ajal varieerub nimetatud toodete (DOKTOR) kuju, suurus ja maitse mingil määral olenevalt tootjast, kuid toote põhiomadused on kõigil ühesugused. Seega, arvestades eelnimetatud toote tootmise pikka ajalugu ja traditsioone ning et kõik tootjad on lähtunud (-vad) kindlast retseptuurist ning valmistehnoloogiast, võib eeldada, et tarbija seisukohalt funktsioneerib tähis DOKTOR kui toote liik, mitte kaubamärk. Kaubamärk peab eristama ühe tootja samaliigilise tooteid teise ettevõtja samaliigilistest toodetest. Antud juhul on aga tootjaid mitu ning kõik nad kasutavad samaliigilise toote tähistamiseks identset tähist – seega ei ole kaubamärgi põhifunktsioon täidetud. Tuginedes turusituatsioonile ning eelnimetatud toote pikaajalisele tootmistraditsioonile, on Patendiamet seisukohal, et kuigi kunagi kehtinud GOST Eesti vabariigis enam ei kehti ning teise riigi standardite järgimine ei ole kohustuslik, jätkub toote DOKTOR tootmine paljude lihakombinaatide poolt traditsioone arvestades. Vastasel juhul oleks tähis DOKTOR erinevate tootjate samaliigilistel kaupadel desorienteeriv eelkõige seetõttu, et toote DOKTOR näol on tegemist juba ammu väljatöötatud retseptuuriga vorstitootega, mis pikaajalise kasutamise tõttu on muutunud toote liigiks. Kui Järlepa Kaubanduse OÜ (nüüd Kikas Kaubanduse OÜ)

on välja töötanud uue retseptuuri, siis tuleks toodet tähistada ka uue nimetusega, mis toimiks kaubamärgina. Vastasel juhul viiks vorstitootel olev tähis DOKTOR tarbija eksiteele.

Apellatsioonikomisjon nõustub Patendiameti registreerimisest keeldumise otsustuses toodud põhjendustega. Patendiameti ühe otsuse kaks otsustust on vastuolulised ning teine otsustus välistab esimest.

Ei ole vaidlust selles, et nii registreerimise, kui registreerimisest keeldumise otsustustes olevate kaupade loeteludes on mõeldud lihatooteid. Puudub mõistlik põhjendus sellele, miks kaupade loetelus peaks olema eraldi 'liha' ja 'lihatooted'. Liha müüakse kaubanduses reeglina teatud viisil või kujul töödeldud lihatootena (näiteks tükeldatud, pakendatud, sorteeritud, külmetatud jne). Registreerimisest keeldumise otsustus laieneb *lihatoode*tele ja vaieldamatult lihatoodete hulka kuulavatele kaupadele - *kalkuniliha*st keeduvorst, *poolsuitsuvorst*, *grillvorst*, *sink*, *kanavorst*, *broilersink*, *viinerid*, *sardellid*.

Kui kaubamärgist registreerimise keeldumise otsustuses on keeldutud kaubamärgi registreerimisest kaupadele *lihatooted* ja lihatoodete hulka kuuluvatele kaupadele - *kalkuniliha*st keeduvorst, *poolsuitsuvorst*, *grillvorst*, *sink*, *kanavorst*, *broilersink*, *viinerid*, *sardellid*, siis jääb arusaamatuks, miks lihatoodete hulka kuuluvatele ülejäänud kaupadele - *liha*, *valmistooted*, *nimelt pasteet*, *suitsuliha*, *liha želees*, *vormitooted*, *sh kotletid*, *paneeritud linnulihapalad*, *näksid*, *pikkpoisid*, *šnitlid*, *linnuburgerid*, *lihapallid*, *lihapiirukad*, *marineeritud broileriliha*, *suitsutatud broiler*, *broilerišašlõkk*, *broiler*, *kotletid* – registreering siiski laieneb.

KaMS § 7 lg 1 p 3 kohaselt *ei registreerita kaubamärke, mis koosnevad üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka ja otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida pole oluliselt muudetud.*

KaMS § 7 lg 1 p 4 kohaselt *ei registreerita kaubamärke, mis koosnevad üksnes tähistest või andmetest, mis on muutunud tavapäraseks keelekasutuses nende kaupade ja teenuste osas, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, või majandus- ja äritegevuses.*

KaMS § 7 lg 1 p 6 kohaselt *ei registreerita kaubamärke, mis oma olemuselt võivad tarbijat eksitada kaupade või teenuste liigi, kvaliteedi, hulga, otstarbe, väärtuse, geograafilise päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aja või kaupade või teenuste teiste omaduste suhtes*

Apellatsioonikomisjon leiab, et üheaegselt esinevad KaMS § 7 lg 1 p 3, 4 ja 6 kohased absoluutsed kaubamärgi registreerimisest keeldumise alused.

Nii vorstid kui vorstitooted kuuluvad lihatoodete alla ja doktorivorst on vorsti liigi nimetus. Tavatarbija mõtleb doktorivorsti, aga ka tähise **DOKTOR** all eelkõige pekitükkideta kõrgema sordi keeduvorsti. See on mitterasvane, vürtsitamata vähese soolasisaldusega vorst, mille lõikepind on välimuselt ühtlane, heleroosa segu. See vorst on määratud eeskätt lastele ja neile, kellele on rasvased, soolased ja vürtsitatud tooted vastunäidustatud. Need asjaolud on muuhulgas tõendatud vaidlustusavalduse esitaja esitatud tõenditega (lisadega 3, 4, 5, 6).

Erialases kirjanduses märgitakse nimetust doktorivorst kui liiginimetust. Lisaks Patendiameti registreerimisest keeldumise otsustuses toodule on see tõendatud vaidlustusavalduse esitaja poolt esitatud tõenditega (lisad 7, 8, 9, 10, 11). Doktorivorsti tootmise ajalugu ulatub aastakümnetesse. Doktorivorsti on toodetud ja toodetakse erinevate tootjate poolt (vaidlustusavalduse esitaja lisad 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18).

Lihatootjad, müüjad ja tavatarbijad seostavad tähist **DOKTOR** lihatootega, täpsemalt vorstiga, mille nimetuseks on doktorivorst, kuid mida nimetatakse ka üldiselt doktori või doktor.

Tähis **DOKTOR** tähistab antud juhul kauba liiki. Samal ajal on tähis **DOKTOR** muutunud ka tavapäraseks keelekasutuses nende kaupade (lihatoodete, täpsemalt, vorsti) osas, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse. Kui teatud tähis on muutunud

liiginimetuseks, siis järelikult on see ka tarbija jaoks üldiselt tuntud asjaolu, millega igapäevases elus arvestatakse.

Tähis ei saa olla üheaegselt teatud lihatoote liiginimetuse ja samaaegselt lihatoodete kaubamärk.

Kaubamärgiseaduse järgi on kaubamärgi registreerimisest keeldumiseks alus olemas, kui on olemas võimalus, et kaubamärk eksitab tarbijat. Eksitamise fakt ei pruugi olla aset leidnud. Piisab eksitavuse võimalusest. Arvestades eeltoodut on tarbija eksitamise võimalus kauba omaduste suhtes olemas. Teatud lihatoote liigi nimetusena tuntud tähis mõjub mistahes teise lihatoote kaubamärgina tõenäoliselt toote omaduste suhtes eksitavalt.

Tähis **DOKTOR** lihal ja teistel lihatoodetel, välja arvatud vorst, mõjuks oma olemuselt kauba liigi, kvaliteedi, otstarbe või kauba teiste omaduste suhtes tarbijat eksitavalt, sest tähise **DOKTOR** all mõistetakse ja loodetakse leida teatud liiki, omaduste ja kvaliteedi ja otstarbega vorsti. Kauba või teenuse tähistamiseks keelekasutuses tavapäraseks muutunud tähis võib muutuda liiki näitavaks tähiseks. Tegelikult võib osutada üsna raskeks vahet teha, kust algab liiki näitav tähis ja lõpeb tavapäraseks muutunud tähis, sest pole välistatud, et üks sisaldab teist. Kahtlemata on vaidlustatud tähis paljude lihatöötlemise ettevõtete jaoks tavapärane tähis teatud lihatoodete tähistamiseks. Asjaolu, et vaidlustatud tähis on muutunud tavapäraseks majandus- ja äritegevuses on muuhulgas tõendanud vaidlustusavalduse esitaja lisadega 3-4, 12-18.

Kaubamärgi eristusvõimet on hinnatud lähtuvalt KaMS § 7 lg 1 p 3, 4 ja 6. Kuna esinevad KaMS § 7 lg 1 p 3, 4 ja 6 kohased absoluutsed kaubamärgi registreerimisest keeldumise alused, siis puudub vajadus hinnata vaidlustatud otsust lähtuvalt KaMS § 7 lg 1 p 2.

Kaubamärgi **DOKTOR** taotleja poolt vastulausena esitatud väited ja lisatud tõendid ei kinnita nimetatud tähise eristusvõimet ega lükka ümber vaidlustusavalduse esitaja väited ja tõendeid. Käesolevas vaidluses tuleb märkida ka seda, et Järlepa Kaubanduse OÜ (praeguse nimega Kikas Kaubanduse OÜ) on muuhulgas esitanud registreerimise taotluse 7/M200101017 kaubamärgile **LASTE** klassis 29. 04. oktoobri 2002. a otsusega keeldus Patendiamet kaubamärgi registreerimisest lähtuvalt KaMS § 7 lg 1 p 3. Tallinna Halduskohtu 05. veebruari 2003. a otsusega haldusajajas nr 3-277/03 jäeti kaubamärgitaotleja kaebus rahuldamata. 12. aprilli 2004. a Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumi otsusega jäeti halduskohtuotsus muutmata ja kaubamärgitaotleja apellatsioonkaebus rahuldamata. Kohtuotsused on avalikustatud <http://kola.just.ee/>. Asjaolu, et aastakümneid kasutatud teatud liiki vorstitoodete tähistamiseks väljakujunenud tähist ei ole võimalik kaubamärgina registreerida, on kaubamärgitaotlejale teada.

Eeltoodu alusel, juhindudes tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse §-dest 59, 51 ja 64, kuni 30.04.2004. a kehtinud KaMS § 7 lg 1 p 2, § 7 lg 1 p 3, § 7 lg 1 p 4 ja § 7 lg 1 p 6 apellatsioonikomisjon

o t s u s t a s:

rahuldada kodumaise juriidilise isiku MTÜ Eesti Lihaliit vaidlustusavalduse ja tühistada Patendiameti 26. oktoobri 2001. a otsus kaubamärgi DOKTOR (taotlus nr M200000189) registreerimise kohta klassis 29 loetletud kaupade: *liha, valmistooted, nimelt pasteet, suitsuliha, liha želes, vormitooted, sh. kotletid, paneeritud linnulihapalad, näksid, pikkpoisid, šnitslid, linnuburgerid, lihapallid, lihapirukad, marineeritud broileriliha, suitsutatud broiler, broilerišašlõkk, broiler, kotletid* osas OÜ Kikas Kaubanduse OÜ (end Järlepa Kaubanduse OÜ) nimele ja kohustada Patendiametit jätkama menetlust apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Vaidlustusavalduse menetlusosaline, kes soovib apellatsioonikomisjoni otsuse peale edasi kaevata menetlusnormide rikkumise tõttu, võib esitada kaebuse apellatsioonikomisjoni otsuse peale halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates.

Vaidlustusavalduse menetlusosaline, keda ei rahulda apellatsioonikomisjoni otsus ja kes soovib jätkata vaidlust menetlusosaliste vahel hagimenetluse korras, võib esitada hagi kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates.

Kui kaebust ega hagi ei ole kolme kuu jooksul esitatud, loetakse apellatsioonikomisjoni otsus jõustunuks ja see kuulub täitmisele.

Allkirjad:

R. Laaneots

E. Hallika

E. Sassian